

לקוטי שיחות
PROJECT
LIKKUTEI
SICHOS

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק ט"ז שיחה ג' לפרשת בשלה

קובץ הערות התמימים ואנ"ש 770 גליון קיד (תש"מ)

ג. בלקו"ש בשלה תשל"ח ס"א: "דעם ערשטן מאל וואס איך דעו
תורה ווערן אנגעזאגט די ציוויים און דינים פון שבת איז .
בשייכות צום מן . . איז מובן דער ענין פון מן און שבת
האבן א שייכות (איך תוכן): און ווי דאס איז אויך משמע פו
דעם וואס ס'ווערט געבראכט בשם הרס"ג אז בשעת מען געפינט

זיך בשבת (איך א ווייטען וועג) און מען ווייס (דארט) ניט וועלכע פרשה מ'דארף ליינען דעם שבת, זאל מען ליינען פרשת המן . . .

והעירו בזה דלכאורה צע"ק למה לא מסתייע ממקרא מלא שדיבר הכתוב (יתרו כ, יא) "כי ששת ימים עשה ה' וגו' וינח ביום השביעי, על כן ברך ה' את יום השבת ויקדשהו", ופרש"י (והב"ר, הובאו בהע' 7): "ברך ויקדשהו, בירכו במן לכופלו בששי לחם משנה וקדשו במן שלא הי' יורד בו".

וגם נראה הקשר ביניהם, ע"פ מ"ש במילואים לתו"ש (בשלח פט"ו) דשבת האמיתי נתגלה ע"י המן, עיי"ש. וכ"כ בתו"ח בשלח (שב, א): "פ' המן עם פ' מצות השבת בזמן א' ובבת א' נאמרו . . . וא"כ מוכרח לומר דשרש א' הוא למצות שבת עם מצות המן".

והנה זה שהוסיף שכן גם משמע מהרס"ג, לכאורה יל"ע בזה דז"ל ספר העתים (משם הרס"ג, מועתק בתו"ש בשלח ט"ז אות לו. והובא בלקו"ש ח"ד ע' 1037 בקצרה): "ונראה טעמו של רס"ג משום שבפרשת מן נצטוו על השבת יש לה שייכות לכל שבת ושבת"

ולפ"ז דכשבר הביא ראי' שיש קשר בין שבת ומן מזה שבפ מן נצטוו על שבת, מה יתן ומה יוסיף עוד הראי' מהרס"ג שטעמו הוא, הוא תוצאה מזה שנצטוו בפ' מן על השבת.

אך נראה פשוט, דמזה שהרס"ג קבע לקרות דוקא פרשה זו מפני שנצטוו בה על השבת, אף שכמה פרשיות נאמרו בשבת "ודכולי עלמא בשבת ניחנה תורה", והי' אפשר א"כ לקרות גם עשה"ד, מוכח מזה שדוקא (פרשת) המן יש בו שייכות מיוחדת לשבת משא"כ בשאר הפרשיות אפי' דעשה"ד (הכולל בו גם הציווי על שבת) ולכן קורין פרשת המן (כן נראה מלקו"ש ח"ד שם), ולזה מסתייע מהרס"ג.

אך עדיין צ"ע כנ"ל, למה לא מסתייע ממקרא מלא שדיבר הכתוב [ואין לומר דמהפסוק אפשר לדחות ולפרשו שהוא כמ"ש ביפ"ת (לב"ר פי"א ה): "להראות לכל באי עולם את קדושת יום השבת החמיר על עצמו לבלי להורידו בשבת", כי סו"ס עדיין צ"ב (כמ"ש בלקו"ש ח"ט ע' 221 בהע' 25): "א) למה החמיר על עצמו גבי המן דוקא? ב) בשביל "להראות לכל באי עולם את קדושת יום השבת" הי' צריך להיות ההיכר בענין אחר ולא בהמן שהי' רק מ' שנה, וגם אז רק במדבר?" (עיי"ש), ומזה עצמו מוכח לכאורה דיש שייכות מיוחדת בין שבת למן, והדרא קושי' לדוכתה למה לא מסתייע ממקרא מלא שדיבר הכתוב וקשרם יחד].

ואפ"ל בזה שהכוונה בהשיחה היא להוכיח שירידת המן (והמשכתו למעלה בשבת, כמשנ"ת בהמשך השיחה שם) יש לה קשר עם שבת, דמן ושבת קשורים המה, וענינם אחד, ולא שהעדיר הירידה בשבת קשור בשבת, דע"ז אין צורך בהוכחות כלל וכמ"ש בהע' (7*): "זה שלא ירד בשבת - מובן בפשטות כי כיון שאסור ללקטו - וכל כיו"ב ה"ז בדרך ממילא שלילת ירידתו".

ולכן א"א להסתייע מפסוק הנ"ל, דהתם הוא כפרש"י
"בירכו במן . . . בששי . . . וקדשו במן שלא הי' יורד בו".
ומזה לכאורה משמע דאדרבה - שהמן עצמו איך לו שייכות עם
שבת, רק שלילת המן הוא דקשור עם שבת (ועי"ש בזהר הנ"ל,
ובתו"ח הנ"ל).

ולכן מביא מהרס"ג, שמדבריו משמע שהמן עצמו (ירידתו
כו') יש לו שייכות לשבת (ועי' ג"כ בהע' 7). ופשוט.

הרב יחזקאל הכהן
נחלת הר חב"ד

"ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על ה"

30/04/2018

הת' לוי שי' פינסון
ישיבת תות"ל מגדל העמק

על תלונת בני ישראל¹ לאחר יציאת מצרים ע"כ שכלה הלחם והבשר ויציאת בני ישראל ממצרים תביא למיתתם במדבר, משיב הקב"ה? ש"הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וגו'" עיי"ש.

לאחמ"כ³ מוכיחים משה ואהרן את בני ישראל על תלונתם זו ובהמשך דבריהם: "ובקר וראיתם את כבוד ה' בשמעו את תלנתיכם על ה' ונחנו מה כי תלינו עליו".

ובהמשך מוכיח משה את בני ישראל: "ויאמר משה בת ה' לכם בערב בשר לאכל ולחם לשבע בשמע ה' את תלנתיכם אשר אתם מלינים עליו ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על ה'".

הרבי בלקוטי שיחות⁴ מקשה דלכאורה תוכן ב' התוכחות הוא אחד, תוכחה על שמתלוננים אל הקב"ה ומדוע הן חוזרות על עצמן?

ממשיך הרבי⁵ דא"א לבאר שבתוכחה הא' נאמר הענין בכללותו ובתוכחה הב' נאמר הענין בפרטות וכמו שמפרט שם משה "בערב בשר לאכול ובבוקר גו'" דעדיין יקשה מדוע ממשיך הפסוק "ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על ה'" שענין זה הרי חוזר ע"ע בדיוק וללא פירוט כלל וחוזרת הקושיא מדוע הוא נאמר?

לכך מבאר הרבי שבתשובת הקב"ה (ע"י משה ואהרן) לבני ישראל היו ב' ענינים: א. קביעה כללית אודות עצם התנהגותם של בני ישראל וע"ז מדובר בתוכחה הראשונה. ב. קביעה איזה סוג אוכל נחוץ לבני ישראל ואיזה אינו נחוץ להם, וע"ז מדובר בתוכחה השני' וכמו שמדויק שם בפסוק: "בערב בשר לאכול ובבוקר גו'" עיי"ש.

אבל עדיין צ"ב: דלכאורה קושית הרבי הנ"ל שהמשך הפסוק "ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על ה'" חוזר ע"ע ללא חידוש לכאורה עדיין עומדת במקומה כי מכיון שהוא נכתב באותו לשון שבענין הקודם א"כ גם החידוש שבו הוא כמו בענין הקודם ומדוע בתשובה הראשונה מקשה הרבי מהו החידוש בזה, ובתשובה השני' אינו מקשה?

1. שמות ט"ז, ב' ואילך.

2. שם פסוק ד' ואילך.

3. שם פסוק ו' ואילך.

4. חט"ז פרשת בשלח שיחה ג'.

5. שם אות ה'.

וי"ל הביאור בזה: בתשובה הראשונה מבאר הרבי ששני התוכחות מדברות על אותו ענין, רק שבראשונה היא בכללות ובשני' היא בפרטות, וא"כ קשה מדוע נאמר פסוק זה בתוכחה השני' אף שאין בו תוספת פירוט, אבל בתשובה השני' מבאר הרבי שכ"א מהתוכחות מדבר על ענין אחר מזולתו ולכן בודאי שיש מקום להזכיר פסוק זה בכ"א מהענינים הנזכרים כדי לומר שענין זה ד"ונחנו מה גו" שייך גם בענין השני.

ד' מדריגות בענין הביטחון

11.08/2018

הת' שלום דובער שיחי' שארף

מביא מדברי כ"ק אדמו"ר זי"ע דכמה דרגות ביטחון / מביא ב' מדריגות המובאות בחסידות / מבאר
חידוש כ"ק אדמו"ר זי"ע / מדגיש דהוא המובא בכו"ב שיחות קודש ובהיבטים שונים / מסכם
הדרגות ופעולתם בגוף האדם

ווען ער זעט ניט קיין אויסזיכט אין
דרכי הטבע צו באקומען פרנסה, ובמילא
איז כאילו קיין ברירה ניטא און ער
פארלאזט זיך אויף דער אויבערשטן אז
ער וועט אים באזארגן זיין פרנסה באופן
נסי, ווי ירידת המן אין מדבר. נאר
אפילו ווען ער מאכט יא א כלי אין
טבע (ווייל אזוי האט דער אויבערשטער
געהייסן) איז בא אים אפגעלייגט אז זיין
פרנסה איז (בעיקרה) "לחם מן השמיים"
- ניט געבונדן מיט דרכי הטבע און אז
די הבטחה פון "וברכך ה'א בכל אשר
תעשה" מיינט ניט בלויז אז דאס וואס
דער אויבערשטער בענטשט אים איז
בערך צו (די מדידות והגבלות פון) דער
"כלי" ("תעשה") וואס ער האט
צוגעגרייט (אפילו ווען ס'איז אין אן אופן
פון "וברכך" - ברכה והצלחה) - נאר
ס'איז באין ערוך, אזוי, אז די כלי איז
ניט תופס מקום".

בלקו"ש חט"ז פר' בשלח שיחה ג',
מבאר כ"ק אדמו"ר זי"ע ג' אופנים
(מדריגות) בביטחון, וזלה"ק: "...כאטש
ער ווייס אז זיין הכנה ארבעט איז ניט
מער ווי א כלי און א "לבוש" צו דער
ברכת ה'; און נאכמער אויך דעם
"לבוש" און די "כלי" אין טבע מאכט
ער ניט דערפאר וואס טבע פארנעמט ביי
אים אן ארט, נאר בלויז ווייל אזוי איז
דער רצון וציווי ה', אז "וברכך הוי'
אלוקיך" איז דווקא "בכל אשר תעשה"
(ניט דורך זיין א "יושב ובטל")
פונדעסטוועגן - וויבאלד אז לפועל קומט
דער "לחם מן הארץ", דורך דעם
"לבוש" פון (ארציות ו)טבע, וואס דער
מענטש טוט אויף דורך זיין עבודה און
מלאכה גיט עס א ארט צו מחשיב זיין
דעם מענטשניס "אויפטו" פאר זיין פרנסה
. . די אמת'ע שלימות הביטחון פון א
אידן אין אויבערשטן ניט נאר אין פאל

[תרגום חפשי: "למרות שיודע שעבודתו אינה יותר מאשר כלי ולבוש לברכת ה', ועוד יותר שגם את הלבוש והכלי בטבע ואינו עושה בגלל שהטבע תופס אצלו מקום אלא רק בגלל שכך הוא רצון וציווי ה', ש'וברכך ה' אלוקיך' הוא דוקא 'בכל אשר תעשה' (ולא ע"י זה שיהי' יושב בטל) מ"מ כיון שלפועל נעשה הלחם מן הארץ ע"י הלבוש של (ארציות ו)טבע, שנעשה ע"י עבודתו ומלאכתו של האדם אזי זה נותן מקום להחשיב את הפעולה והתידוש של האדם בשביל פרנסתו. . אמיתית שלמות ביטחון של יהודי בקב"ה הוא לא רק כאשר אינו רואה שום וודאות להשיג פרנסתו בדרכי הטבע, ובמילא כאילו אין ברירה והוא סומך על הקב"ה שהוא יבטיח פרנסתו באופן נסי וכמו ירידת המן במדבר.

אלא אפילו גם כשכן עושה כלי בטבע (מכיון שכך הקב"ה ציווה) מונח אצלו שפרנסתו היא (בעיקרה) לחם מן השמים - ואינו תלוי בדרכי הטבע, ושבהבטחה 'וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה' הכוונה היא לא רק זה שהקב"ה מברכו בערך ל(המזידות והגבלות של) הכלי (תעשה) שהוא הכין, (אפילו מתי שהאופן של "וברכך" זה הוא ברכה והצלחה) - אלא באין ערוך, כך, שהכלי אינו תופס מקום".]

לסיכום מוזכרים כאן ג' אופנים: (א) שיודע שהתעסקות לפרנס א"ע היא רק לבוש לברכת ה' - וברכך ה' אלוקיך בכל אשר תעשה. (ב) התעסקותו לפרנס את עצמו היא רק מצד ציווי ה' (ששת ימים תעבוד), אבל מצידו אינו מחשיב הטבע בכלל. (ג) שאפי' כשמתעסק לפרנסתו בלבושי הטבע, ה"ה מכיר בברכת ה' (ובחוסר חשיבות הכלי) בדיוק כאילו הי' נס. ואין אצלו שום חשיבות ונתינת מקום להכלי. דהרי מחשב הוא את ההשפעה כנס [שההשפעה היא שלא לפי"ע מדידת הכלי], וכהלשון שם בהערה (33): "שגם כאשר הוא צריך ע"פ תורה לעשות כלי בטבע, מ"מ הביטחון שלו בהוי' הוא אותו הביטחון הגמור בה' כמו אם לא הי' כלי בטבע".

בנוגע לענין הביטחון מציין כ"ק אדמו"ר זי"ע (בהערה 31 שם) להמשך תער"ב (ח"א פרק פ"ב), דשם מבאר כ"ק אדנ"ע ב' אופנים בענין הביטחון: (א) שיעשה כלי לברכת הוי' אבל לא יחשוב את הכלי לעיקר. . וממילא לא יהי' לו מניעה ועיכוב בתורה ותפילה. . עכ"פ פ"א שחרית ופ"א ערבית. וזה ביטול והנחת עצמותו כי השכל מחייב באופן אחר. (ב) יש כמה דברים שהאדם צריך להניח על הנהגת ה' לבדו, ולא לעשות שום דבר כ"א לבטוח בה', וצריך להיות לזה ביטול גדול ביותר.

דהיינו ששם מבוארים שתי מדריגות, הראשונה לכאורה היא ע"ד הראשונה המבוארת בשיחה הנ"ל (שמאמין בברכת ה' היא תעשיר ע"י הכלי בטבע), וזה גורם שיתפלל וילמוד פ"א שחרית וכו', וזהו מדריגה שלמעלה מטו"ד. והשני' במצב שסומך לגמרי על הנס, שאז אין נתינת מקום כלל להכלי שבדרך הטבע.

ועפ"ז מוסיף כ"ק אדמו"ר זי"ע בהשיחה שתי מדריגות: (א) מה שאינו מחשיב הכלי כלל. ועושהו רק מצד רצון וציווי ה' [לא רק שמאמין שהברכה שבהכלי הוא מברכת ה']. (ב) שאפי' כשמתפרנס בדרך הטבע, לא יחס שום חשיבות להכלי בדיוק כמו נס, שמדריגה זו בביטחון היא יותר נעלית מהביטחון כשיש נס. כלשונו הק' בהערה (33): "וזהו החידוש והעילוי על הביטחון הגמור שיש לו כאשר אין שום מראה מקום גשמי להעזר..."

בכללות ישנם כאן ד' מדריגות: (א) מאמין שברכת ה' היא תעשיר - ובמילא מתפלל בציבור ולומד פ"א שחרית וכו' כהלכה, (אע"פ שבאותו הזמן הי' ניתן להרוויח). (ב) עושה לבוש בטבע רק מצד רצון וציווי הוי' - (ואולי י"ל שהתוצאה מזה תהי' שילמד אפי' יותר מהחיוב דפ"א שחרית וכו', שהרי מצ"ע אינו רוצה בהלבוש בדרך הטבע). (ג) נס, בלי שום פעולה בדרך הטבע. (ד) לבוש בדרך הטבע, ואעפ"כ אינו מחשיב

הכלי כלל. ורואה רק ברכת ה' - ואולי הפירוש בזה הוא שהוא רואה את ההתעסקות בלבושי הטבע ע"ד כסגולה וכיו"ב.

רואים אנו כאן נקודה, שרוצים להמשיך את ענין הביטחון שלא יהי' רק באופן שישלול לבוש הגשמי [שמתבטאים בשלילת ההתעסקות בדרכי הטבע, שמתבטא בקביעת עיתים או אפי' יותר מקביעת עיתים, ואת אומרת הביטחון מתבטא בזמן שאינו מתעסק בעשיית כלי], אלא באופן שההתעסקות בלבושי הטבע גופא יהי' באופן שרואה בו ברכת הוי'. ומובן, שדווקא זוהי המדריגה הכי נעלית בביטחון. דאם הביטחון שלו מתבטא בזה ^{ואפי' החסון} שהוא גזול מזמן עסקו לעניני קדושה, הרי זאת אומרת שכשהוא מתעסק בהעסק אינו רואה הנס, דאל"כ בכדי להכיר שכל פרנסתו היא מה', לא הי' צריך להתנתק מעסקיו.

ולכאורה זוהי נקודה כללית המודגשת בהרבה משיחות כ"ק אדמו"ר זי"ע. ומהם: בלקו"ש ח"ח (במדבר א'), מבאר שם אופנים שונים בגילוי נקודת היהדות (יחידה שבנפש): (א) שאפי' לאחר שנתגלתה נקודת היהדות, ועד שאפי' מוכן הוא למס"ג בפועל, אעפ"כ כוחותיו הפנימיים - שכלו ומידותיו - נשאר כמקודם. (ב) נקודת היהדות פועלת גם על הכוחות הפנימיים, שיבין וירגיש בהתאם לנקודת היהדות, אבל ניכר

שהשכל והמידות הושפעו מענין אחר שלמעלה מהם, ולא שמבין ומרגיש כך מצ"ע. (ג) נקודת היהדות חדרה במציאותו כ"כ, עד שזה נעשה כל מציאותו. והשכל מצד עצמו מחייב ענינים בהתאם לנקודת היהדות.

דהיינו שיש כפי שנקודת היהדות שוללת שכל וכו', אבל תכלית הכוונה היא שנקודת היהדות תתאחד עמו עד שהשכל מצ"ע אינו סתירה כלל לנקודת היהדות. אוצר החכמה

וכפי המובן ממאמר כ"ק אדמו"ר זי"ע ד"ה ואתה תצווה ה'תשמ"א (פרק י'), שהמדריגה דעצם הנשמה כפי שהיא מיוחדת עם הכוחות, היא מדריגה יותר נעלית ומופשטת 11/08/2018 מעצם הנשמה כפי שהיא שוללת את הכוחות הפנימיים.

ולכאורה זהו אותו הענין המבואר כאן בהשיחה, אודות ענין הביטחון – שהרי ביטחון ואמונה הם מעצם הנשמה שלמעלה מכוחות פנימיים – וג' מדריגות הראשונות בביטחון שוללים ענין עשיית כלי. שלומד ומתפלל למרות טרדות הפרנסה, או שסומך על נס ואינו מתעסק כלל בעשיית כלי. וכ"ק אדמו"ר זי"ע מחדש מדריגה רביעית בביטחון, והיא, שאפי' כשמתפרנס באופן הרגיל ע"י עשיית כלי, הרגשת ביטחונו בה' לבד, באותה המידה שבוטח כשאין לו כלי. זאת אומרת, שהוא ממשיך מידת הביטחון

שלכאורה היא בניגוד לעשיית כלי לפרנסה – והוא ממשיכו בתוך ההתעסקות שלו בלבושי הטבע'.

ועד"ז רואים זאת בהענין ד"כל מעשיך יהי' לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעהו". והוא ממ"ש כ"ק אדמו"ר זי"ע בלקו"ש ח"י (פ' וישלח – י"ט כסלו) וזלה"ק: "..בהתגלותה של הנשמה בגוף יש ב' אופנים כלליים: (א) התגלות הנשמה במידה כזו שיש לה שליטה על הגוף והגוף נכנע לה, אבל בכ"ז נרגש הגוף כמציאות לעצמו; (ב) שהנשמה היא התגלות כ"כ בהגוף עד שהגוף אינו מציאות לעצמו כלל – אמיתית ענין גילוי הנשמה בגוף. ובדוגמא להגוף ונפש הבהמית והחיונית – הרי א"א לחלק ביניהם ולומר שהגוף הוא מציאות לעצמו וכי הוא עושה רצונה של הנפש רק ע"י ציווי ושליטה; אלא דמאחר שהנפש היא חיותו של הגוף, הרי הוא מיוחד עם הנפש בתכלית ההתעצמות והביטול (ואין זה שהנפש צריכה לצוות על הגוף לשמוע כרצונה, כ"א שהוא עושה רצונה בדרך מאיליו וממילא). עד"ז הוא בנוגע לחיות הנשמה בבנ"י – ד"אתם קרויים אדם" ע"ש אדמה לעליון, שגם חיותם הגשמית היא מגפה"א – שכל ענינו ומציאותו דגוף הישראלי הוא שהוא כלי

(1) דאע"פ שמבואר בכ"מ ע"ד הדרגא הזאת אעפ"כ לכאורה שם קשור תמיד עם שלילת לבושי הטבע, ואילו כאן ההדגשה היא, שהוא מרגיש כך בעשיית הכלי. דלא כהמדריגות הקודמות (ואולי קשור לשני המדריגות בכל דרכיך דעהו).

להנשמה, בכדי שהנשמה תוכל לקיים רצונו של הקב"ה המלוּבש במצות מעשיות – תפלין, ציצית צדקה וכו' – הוא דוקא ע"י אברי' הגשמיים של הגוף; הרי שמציאותו של הגוף הוא לתכלית זו, שבו ועל ידו פועלת ^{אוצר החכמה} הנשמה ומשלימה את תפקידה בעוה"ז.

ובהמשך דבריו שם: "ב' מדרי' הנ"ל באופן גילוי הנשמה – (א) שהנשמה (רק) שולטת על הגוף, (ב) שהגוף אינו מציאות לעצמו כלל – הם בהתאם לב' אופני העבודה: (א) "כל מעשיך יהיו לשם שמים", (ב) "בכל דרכיך דעהו"; דהנה ידוע ההפרש שבין ב' אופני עבודה אלו (כמדובר כמה פעמים): ד"כל מעשיך יהיו לשם שמים" פירושו הוא, שהכוונה בכל עשיותיו אינה לשם ענין צדדי, כ"א לשם שמיים; אבל המעשים עצמם הם עניני חול. אבל העבודה ד"בכל דרכיך דעהו" הוא באופן כזה שבחי' "דעהו" (ידיעת הוי') היא בכל דרכי ועניניו עצמם – לא שהם בשביל "דעהו", אלא שבהם ועל ידם עצמם הוא יודע את הוי' . . כשדרגת התגלותה באדם היא באופן שליטה על הגוף, אבל הגוף הוא מציאות בפ"ע, או עבודתו היא בבחי' "לשם שמים"; ו.א. שדברי הרשות (עניני הגוף) תופסים אצלו מקום כמציאות לעצמם, אלא שהגוף וכל עניניו כפויים ונכנעים לנשמה השולטת עליו, ובמילא אינו עושה בפועל שום דבר כ"א לשם שמים. אבל כשהנשמה היא בגילוי כ"כ

עד שהגוף מתבטל לגמרי מהיות מציאות לעצמו, או גם עבודתו בעניני הגוף והעולם הוא בבחי' "דעהו", מאחר שאין מציאותם נרגש בפ"ע כלל, והרי הוא יודע את הקב"ה בהם ועל ידם וזהו ג"כ ע"ד הביטחון שחודר בתוך ההתעסקות עצמו וכו', כנ"ל, עכ"ל"ק.

וא"כ ענין הביטחון יכול "ללמוד" ממה שמבואר בנוגע לבכל דרכיך דעהו. דהרי מי שאוחז בהעבודה דכל מעשיך יהי' ש"ש, הרי שולל גשמיות לגמרי, ומתעסק בזה אך ורק אם זה לשם שמים. משא"כ מי שאוחז בהמדריגה דבכל דרכיך דעהו, אינו שולל גשמיות כלל, דהרי אינו רואה בהגשמיות כל חיסרון.

ובזה הרי קל יותר לסטות מן הדרך, שיחשיב גשמיות מצד חומריותו ולא מצד האלוקות שבו (שהרי מעלת הגשמיות לא יתגלה עד לעת"ל), וזו היתה טעות קרח כמבואר במאמר ד"ה השם נפשנו תשח"י. א"כ איך ניתן לעבוד ולהגיע למדריגת בכל דרכיך דעהו? ע"ז מבאר שם באות ה': בכדי שעסקו בדברי הרשות (דרכיך) יהי' באופן שעניני העולם לא יפעלו בו ירידה ח"ו, אלא אדרבה בהם עצמו יראה השגחה פרטית (דעהו), הוא ע"י העבודה דכל מעשיך יהי' לש"ש. שכונתו בזה שעוסק בעניני הרשות היא בכדי שע"ז יוכל לעסוק בתומ"צ [ומכיון שכל עסקו בהם הוא רק עד כמה שמוכרח], ואז גם

כשעוסק בענייני העולם, הוא רואה בהם גילוי אלוקות, דעהו. ז.א. שלמרות המעלה שישנו ב'בכל דרכיך דעהו', עיקר העבודה צ"ל 'בכל מעשיך יהיו לשם שמים'.

[11/08/2018nnn](#)

ולכאורה כן הוא בגדרו"ד. שהרי מצד המדרגה הרביעית בענין הביטחון, אין הוא רואה חסרון כלל בהתעסקות בלבושי הטבע, וא"כ יכול הוא להיסתף בזה. באופן בלתי רצוי, אלא שהסדר הוא – לכאורה – שהוא צריך להתבונן איך

^{אתר החכמה}

שרק ברכת הוי' היא תעשיר, ושאין חשיבות וענין כלל בעשיית כלי. ושבאמת אין לו אלא ד' אמות של תורה ותפילה, והוא הולך להתעסק בעסקו בלית ברירה. ואז, כשיעסק בפרנסתו ירגיש אלוקות בלבוש הטבע עצמו.

לסיכום, ביארנו החידוש של כ"ק אדמו"ר זי"ע בענין הביטחון. וביארנו שבאמת זהו שייך לענין כללי שמבאר הרבי בכמה שיחות בנוגע לכמה עניינים.